

RECTOR
ACADEMIAE WITTENBERGENSIS
**JO. GOTHOFREDUS
BERGERUS**

CONSILIAR. ET ARCHIATER REGIUS
FAC. MED. PROF. PRIM. ET ACADEMIAE
SENIOR

CIVIBUS ACADEMICIS
SALUTEM PLURIMAM DICIT
EOSDEMQUE AD DECORAM
FERIARUM PASCHALIU
CELEBRATIONEM
HUMANITER INVITAT

1720

d reliquos errores, qui sensim, paulatimque, in Ecclesiam irrepererunt, de quibus jam dicendi locus non est, hic etiam accessit, quod frequentationem quandam locorum sacrorum, maxime intra Palaestinae fines, non modo animabus proficuum, sed etiam Numini demerendo idoneam

crediderunt. **BARONIUS** a) equidem, peregrinationum usum ab ipso exordio nascentis Ecclesiae coepisse, asserere non veretur. Neque tamen id potuit probare nisi unico exemplo *Alexandri* cuiusdam, circa annum Christi ducentesium in Cappadocia Episcopi, qui *κατὰ τὴν Θεοφάνειον*, seu divinis revelationibus excitatus, Hierosolymas est profectus, quo socius *Narcissus* seni in Episcopatus munere jungeretur, ut **EUSEBIUS** b) testatur. **BARONIUS**, **BELLARMINUS**, & qui hos sequuntur, *Alexandrum ex voto* Hierosolymas adiuisse putant, *Christophorsoni* procul dubio auctoritate nixi, qui verba **EUSEBII**, quibus *εὐχῆς ἕ τῶν τόπων ἰσχυρίας ἐνεκεν*, eundem Hierosolymas comeasse docet, sic exprimit: *tum voti, tum locorum visendorum, causa*. At *Christophorsonus* seipsum refutat, eodem capite, quando verba, quae apud Eusebium sequuntur, *διὰ τῶν εὐχῶν, quorundam precibus*, reddidit, eoque satis innuit, non voti solum notionem habere vocem *εὐχῆς*, (ut parum considerate **BELLARMINUS** contendit,) sed etiam *simplicis orationis, ac precum*: Recte enim **HIERONYMUS** scribit: *εὐχῆ pro locorum qualitate & orationem*

a) *Annal. T. II, p. 276.* b) *Hist. Eccl. VI, II.* c) *ad Suniam & Fratell.*

& votum significat. Quod ipsum intuens *Ruffinus*, quem multis de causis in transferenda *Eusebii* historia *Christophorono* anteponendum puto, locum antea citatum sic vertit: *Alexander Hierosolymas adorandi & sanctorum locorum videndi gratia properaverat.* Scripserit hoc *Caesarensis* ex seculi sui more, quo peregrinationes istae in terram sanctam orationis ergo fieri solebant. An id *Alexandro* propositum fuerit, incertum. Cum enim a DEO monitus Hierosolymas se contulerit, voluntatem ibi Numinis praestolaturus, verosimile est, eum non alium habuisse profectionis suae finem, quam quem divina *πρόνοια* ostendere videbatur, quae utique huc spectabat, non, ut loca sacra inviseret, in iisque precibus vacaret, sed ut loci illius Episcopatum, populo suffragante, capesseret. Interim non negaverim, subsecutis temporibus, seculis nimirum tertio & quarto, & sigillatim *Constantini* magni temporibus, *Palaeestinae* loca religionis ergo, frequentari coepisse. Quia enim *Helena*, hujus Mater, loca pleraque, hinc vestigiis servatoris impressa, hinc miraculis insignita, templis multo splendidissimis, aedificiisque ornarat, magnus undique populus ad illa visenda, et preces ad DEUM fundendas, confluere solebat. Aberant tamen haec superstitio & vota, quae tamen sensim paulatimque invaluerunt apud simplices, ut & illa loca aliis sanctiora, & preces in iis ad DEUM missas, aliis efficaciores esse, putarent. A parvis, ut fit, initiis res eo processit, ut, nescio quae, de locorum quorundam eximia sanctitate persuasio animos hominum invaderet, eosque ad peregrinationes non tam religiosas, quam superstitiosas moveret. Sexto igitur, & sequentibus, seculis coeperunt homines proficisci ad templa, sepulera, reliquiasque sanctorum, idque religionis genus paulatim largissimis veniarum, quas vulgo indulgentias

gentias nominant, promissionibus mirifice auctum fuit, quum, fide a DEO ad creaturas translata, doctrina de vero DEI cultu & invocatione labasceret, illaque opinio animos hominum occuparet, Deo cultum uno in loco prae altero probari. Unde quo magis sanctorum reliquiarum veneratio crevit, hoc ardentius huiusmodi peregrinationes frequentari coeperunt. Accessit persuasio, non tantum peccatorum remissioni, sed etiam morborum curationi, easdem infervire, quod multis probat exemplis HOSPINIANUS, libro non inerudito de *Templis*. Tandem nationes imprimis Europaeas, cupiditas Hierosolymas, & terram sanctam invadendi, veluti morbus quidam epidemius, invasit, ita, ut seculo XI. trecenta hominum millia, & amplius, duce Godofredo Bullionaeo, in Asiam militatum abirent, quorum paucissimi redire, ut apud GVIL. TYRIUM, FL. BLONDUM, & alios qui de bellis sacris scripserunt, videre est. Ac licet omnes illae expeditiones parum fuerint fortunatae, haec tamen hominum animis, propinante Papa, persuasio, ad merita hominis referri oportere, si abierit Hierosolymas, & viderit Palaestinam. Extat apud OLAUM MAGNUM *d)* formula precum, quaeis peregre in Palaestinam religionis ergo abituro baculus a sacerdote traditur: *Domine, inquit, Jesu Christe, Conditor Mundi & Redemptor, qui beatis Apostolis tuis praecepisti, ut euntes in peregrinationem virgas tantum sumerent, Te supplici devotione petimus, ut digneris hos sacculos & fustes seu baculos, benedicere, quatenus hi, qui illos in signum peregrinationis, & sui corporis sustentationem recepturi sunt, tuae coelestis gratiae recipiant plenitudinem, ut in eis munimen benedictionis percipere possint, ut quemadmodum*

d) L. XVI, de Gentibus Septentrionibus c. 10.

dum virga Aaron in templo Domini florens a rebellium
Judaeorum numero ipsius stirpem distinxit, ita & hos si-
gnaculo S. Petri ornatos ab omnibus peccatis absolvas, ut
in die judicii ab impiis separati, in dextra sint parte col-
locandi, per Dominum nostrum Jesum Christum. Amen.
Quapropter non privati modo, sed Principes quoque
Viri, sigillatim e domo Saxonica, cum Albertus, stirpis,
quae hodie rerum in Saxonia potitur, parens, tum Fri-
dericus III. Academiae hujus conditor, suo quisque tem-
pore, hoc itinere, magna pietate, defuncti sunt, usque
dum Lutherus veteri superstitione dejecta, nullo non in
loco DEUM adorari cum posse, tum debere, ostendit.
Eti vero non diffitemur, inspectionem locorum mira-
culis Jesu Christi illustrium, quandam in animis homi-
num devotionem excitare, & ad preces etiam ardentio-
res, movere posse; hoc tamen non locis ipsis, sed me-
moriae rerum in iis gestarum, & verbo DEI com-
prehensarum, debetur, quam, cum domi, perinde ut
foris, & in Palaestina, recolere, queamus, non ap-
paret causa, ob quam terra matrique tot adire pericula,
vel etiam loca ipsa religiosius colere, debeamus. Qua-
propter suo jam tempore errorem illum de peregrina-
tionibus superstitionis notare ac perfringere non omise-
rint HIERONYMVS, AUGUSTINVS, ANTONI-
VS Eremita, & alii. Extat etiam nunc GREGORII NYS-
SENI, *περὶ τῶν ἀπίστων ἐν Ἱεροσόλυμα*, Oratio, cujus auctori-
tatem BELLARMINUS, RICHEOMUS, GRETSERUS,
aliique, frustra impugnant. Primus ille, BELLARMI-
NUS ^{e)} puta, forte, inquit, non est Nysseni illa oratio. Nam
nec habetur in operibus ejus, nec scitur, quis illam verte-
rit in sermonem latinum, & forte etiam Graece non inveni-
tur.

e) de Cultu Sanct. L. III, 8.

tur. Sed forte graviter erravit BELLARMINVS, & in eadem examinanda oratione præcipitavit iudicium. Græcam enim pridem Parisiis impressit GUIL. MORELLUS, eandemque erudito *de peregrinationibus* libello adjecit HEIDEGGERUS, latinam vero reddidit P. MOLINAEVS, doctissimus Gallus. *ἠγασίοντα* ejus arguunt tum scribendi character, qui *Φράσων* Gregorianam redoler, tum, quod profæctionis suæ in Arabiam meminit in Epistola ad Olympium: tum antiqui codices, quorum testes sunt ALOYSIUS LIPOMANNVS, nec non *Zehneri & Regia Bibliotheca*. Quapropter BARONIUS & BELLARMINUS corpore saltem declinare conantur tela, quæ alioqui repellere non possunt, dicentes, Epistolam non aliorum, sed solum Anachoretarum, seu eorum, qui vitæ solitariae se addixerint, peregrinationes taxare. At, quæ argumenta GREGORIUS iis, qui abituri sunt Hierosolymas, opponit, ea profæcto non solos Anachoretas stringunt, sed omnes promiscue, quotquot præpostero loca illa visendi desiderio flagrant. Dicit enim: *ἐν δίδα τί ἐστὶ τὸ διατεταγμένον τι θέλει ποιῆν αὐτὸν ἑαυτῶ τῶ καλῶ νόμον γινόμενον.* Quibus verbis uti præceptum quoddam DEI, de huiusmodi frequentationibus, extare negat; sic alibi scribit, eandem sibi peregrinationem minime profuisse. Urget etiam damna & pericula inde oriunda, negatque, largius Hierosolymis Spiritus S. gratiam, quam alibi, impertiri. Quæ omnia uti legere, & expendere non jucundum minus, quam utile fuerit; sic ad Nysseni rationes & illas adiicimus, quod, mandato & promissione divina destitutæ, pura pua sint superstitio, seu, ut EPIPHANII vocabulo utamur, *ἑθελοπερισσο θρησκεία*. Evertunt quoque conditionem Ecclesiæ Novi Testamenti. Nam in veteri quidem ex instituto divino unus locus altero fuit sanctior. Is enim, qui coelum

lum

lum & terram implet, voluit ad tempus adorari eo in loco, quem elegerat, in eoque templo, quod voluerat esse *ἡ πόλις γὰρ τοῦ οὐρανοῦ*, in quod Christus, summus Sacerdos, pro nobis intraturus erat. At in Novo Testamento nullum ad locum cultus Deo debitus est restrictus, juxta illud Servatoris: *Venit hora, qua neque in hoc monte, neque Hierosolymis, adorabitis Patrem, sed veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu & veritate Job. IV, 21, 23.* Adoratio igitur nostra fiat oportet in *Spiritu*, h. e. non in certo quodam & definito loco, ut Samaritani in Garrizim adorandum esse putabant, sed mente devota, & *in veritate*, h. e. vera veri Dei cognitione, imprimisque fide ingressus propitiatorii Jesu Christi in coelum. Itaque Paulus: *volo, inquit, adorare viros in omni loco levantēs sanctas manus absque ira & disceptatione.* Ipse vero Servator suos praemunit adversus illos Pseudo-Prophetarum sermones: *ἰδὲ ὧδε ὁ Χριστός; ἢ ὧδε: quod est Hierosolymis, Laureti, Compostellae &c.* Enim vero, cum Samaritani olim idololatriae, imo ejus, *quod nesciant, quem adorent*, a Christo sint postulati, eo quod cultum DEI publicum Hierosolymis institutum in montem Garrizim transtulerant; quanto magis superstitionis, ac idololatriae, rei futuri sunt, qui adorationem, nullo non in loco & efficacem & licitam, ad hunc illumve locum restringere sustinent, precibusque adeo ab ipso loco pondus, efficaciamque, provenire existimant. Nec enim hujusmodi peregrinationes instituuntur ad adorandum verum DEVM, quippe quem domi, multo, quam exteris in locis, facilius colere possent, sed ad venerandos sanctos, eorundemque reliquias, imo ad ipsa exosculanda loca, in quibus vel Jesum, vel hunc illumve Sanctum, versatum arbitrantur. *Etsi vero peregrinationum illarum defenso-*

res

res nonnullum causae patrocinium in eo sibi invenisse videntur, quod & sanctae feminae, *Maria Magdalena, Maria Jacobi, Salome*, aliaeque ad monumentum Servatoris reviserunt, & ipse Angelus, velut laudaturus officium, dixit: *Ecce, locum in quo reposuerunt eum!* facile tamen apparet, haec incrustando errori miq̄ime sufficere. Nec enim feminae monumento reverentiam exhibere, vel in eodem preces ad DEUM fundere, sed corpus domini venerari, & inungere voluerunt. Angelus autem dicendo: *Ecce locum!* non ejus dignitatem extulit, sed veritatem resurrectionis Jesu Christi probavit. Ad cetera, quibus mala causa sustentari solet, argumenta copiose nunc respondere non licet. Mente potius devota, & piis meditationibus, ad Servatoris monumentum eamus, & quanta hic ex eo ad nos retulerit beneficia, spectemus. Nostri quippe omnium, quae in sanctissimum illius tergum a DEO vindice coniecta fuerant peccata, secum in id intulit, in eoque velut aeterna oblivione sepelienda reliquit, vitam vero & gloriosam aeternitatem inde retulit, cum omnibus iis, qui vera eum amplectuntur fiducia, communicandam. Afferamus igitur gratam mentem, & quando Servatori ipsi unguentis nostris opus non est, servos ejus, qui velut monumenti ejus perpetui sunt custodes, sustentare muneribus studeamus, eosdemque, ut Angelos, de Servatore in vitam revocato verba his feriis facturos, ea quidem attentione ac studio audiamus, ut cum Christo resuscitati novam omnino, eamque meliorem, vitam ingressi videamur. P. P. In Festo Paschali A. R. S.

c 1o 1o CC XX.

WITTENBERGÆ
TYPIS SCHROEDERIANIS, ACAD. TYP.

94 A 7379

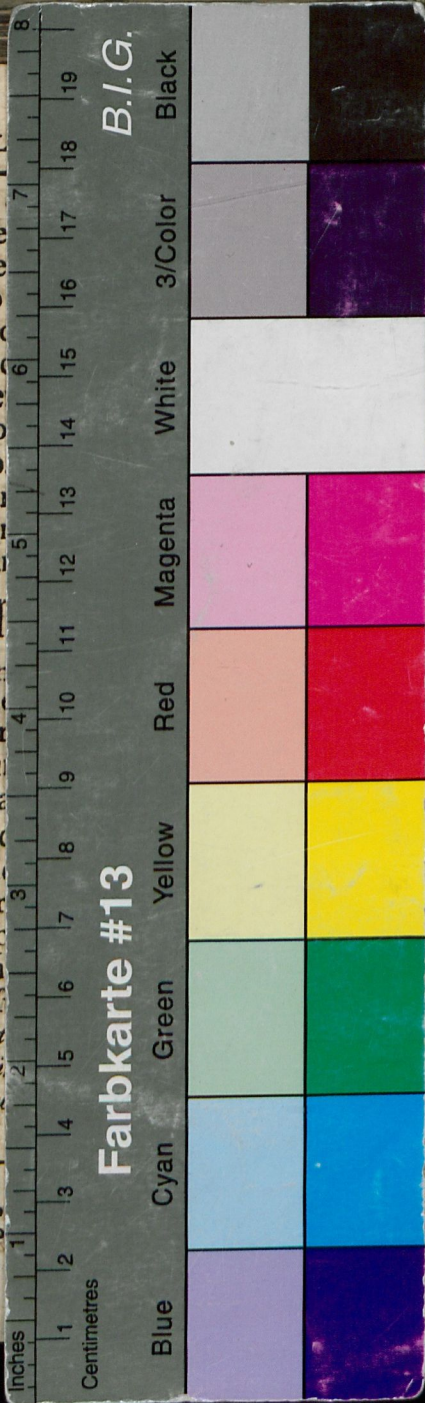
ULB Halle 3
002 376 911

sb

WAT

F
Nov 1993

40

RECTOR
ACADEMIAE WITTENBERGENSIS
**JO. GOTHOFREDUS
BERGERUS**

CONSILIAR. ET ARCHIATER REGIUS
FAC. MED. PROF. PRIM. ET ACADEMIAE
SENIOR

CIVIBUS ACADEMICIS
SALUTEM PLURIMAM DICIT
EOSDEMQUE AD DECORAM
FERIARUM PASCHALIIUM
CELEBRATIONEM
HUMANITER INVITAT

107201